

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

28 november 2006

ONTWERP VAN DECREET

**houdende opheffing van
het decreet van 5 april 1995 tot oprichting van de Vlaamse Opera
en tot regeling van de rechtsopvolging**

INHOUD

	Blz.
Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet	15
Advies van de Raad van State	19
Advies van de Raad voor de Kunsten	31
Protocol Sectorcomité XVIII – Vlaamse Gemeenschap en Vlaams Gewest	39
Ontwerp van decreet	47

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Algemene historiek en situering van de Vlaamse Opera VOI (Vlopera)

1. De Vlaamse Opera (Vlopera) is opgericht als Vlaamse Openbare Instelling (VOI) bij decreet van 5 april 1995 tot oprichting van de Vlaamse Opera (Belgisch Staatsblad 10 juni 1995).

De redenen tot oprichting van de Vlopera als Vlaamse Openbare Instelling (VOI) zijn te vinden in een bewogen voorgeschiedenis. Budgettaire problemen, sociale onrust, juridische onzekerheid en organisatorische moeilijkheden, niets is aan de opera in Vlaanderen voorbij gegaan.

2. Voor een goed begrip moet worden teruggegaan tot 21 november 1981, toen twee bestaande opera-huizen, de vzw Koninklijke Opera van Gent en de vzw Koninklijke Opera Antwerpen werden ondergebracht in de intercommunale Opera voor Vlaanderen (OVV). In 1987 bracht een evaluatie van de werking van de OVV gedurende een vijf- à zestal seizoenen een aantal fundamentele tekortkomingen aan het licht. Naast de vaststelling dat er de facto steeds twee opera-instellingen waren blijven bestaan (twee koren en twee orkesten), bleek er ook geen algehele eensgezindheid te bestaan over de artistieke prestaties van de OVV sinds 1981. Ten slotte moest worden aangekeken tegen een alsmaar stijgende schuldenlast. De herstructurering van de OVV drong zich dan ook op om zowel artistieke als budgettaire redenen. Bovendien diende de Vlaamse Regering zich terug te trekken uit de bestaande intercommunale maatschappij. De artikelen 2 en 20 van de wet van 22 december 1986 betreffende de intercommunales (Belgisch Staatsblad 26 juni 1987) voorzagen immers dat de toezichthoudende overheid niet tegelijkertijd een beheersfunctie kan uitoefenen.

3. Op basis van een op 19 mei 1987 definitief goedgekeurd herstructureringsplan, besliste de Vlaamse Regering – met het oog op het behoud van een volwaardige opera-instelling in Vlaanderen – in mei 1988 tot de ontbinding van de intercommunale Opera voor Vlaanderen en de oprichting van een Vlaamse Operastichting op basis van een vzw-structuur. Tevens

zouden de nodige maatregelen worden getroffen voor het aangaan van een consolidatielening teneinde de lasten te dekken van het beheerspassief en het sociaal passief, voortkomend uit de vereffening van de intercommunale maatschappij; deze principiële beslissing werd door de Vlaamse Regering bekrachtigd in haar zitting van 20 april 1989.

4. Op 29 juni 1988 besliste de buitengewone algemene vergadering van de intercommunale maatschappij Opera voor Vlaanderen tot ontbinding van de OVV en tot overdracht van alle bevoegdheden van de algemene vergadering en van de Raad van Bestuur aan het College van Vereffenaars. Aansluitend werd de Opera voor Vlaanderen met ingang van 4 juli 1988 in vereffening gesteld. Alle personeelsleden werden in disponibiliteit geplaatst wegens ambtsopheffing vanaf 1 juli 1988.

Onderhandelingen met de vakbonden resulteerden op 3 mei 1989 in het afsluiten van een protocol tot regeling van de personeelsproblematiek gewaarborgd door de Vlaamse Regering. Daarin werden de bepalingen inzake disponibiliteit wegens ambtsopheffing van het KB van 26 december 1938 betreffende pensioenregeling van het gemeentepersoneel van toepassing verklaard op het vastbenoemd en tot de stage toegelaten personeel van de OVV, vanaf 4 juli 1988.

De grote krachtlijnen van deze regeling bestaat erin dat aan het in disponibiliteit gesteld personeel een degressief wachtgeld wordt toegekend en dat verlof zonder wedde kan worden bekomen bij het afsluiten van een voltijdse arbeidsovereenkomst, het aanvaarden van het voltijdse betrekking bij een openbare dienst of een zelfstandige activiteit. Het wachtgeld wordt geschorst in de periode tijdens dewelke het personeelslid verlof zonder wedde geniet. Het personeelslid wordt beschouwd als van ambtswege ontslag te nemen op de datum van een vaste benoeming in een voltijdse betrekking in openbare dienst of in het onderwijs. Er werd een cumulatieregeling afgesproken en een sanctieregeling.

Het protocol wordt gewaarborgd door de Vlaamse Regering die in dat verband besliste de nodige maatregelen te nemen voor het ter beschikking stellen van de vereiste financiële middelen aan de vereffenaars van de OVV voor het volledig honoreren van het sociaal passief.

Er zijn op heden nog 144 procedures voor diverse rechtbanken waarin de OVV is betrokken (o.a. interpretatie wetgeving disponibiliteit, betwistingen inzake

het wachtgeld, vorderingen tot schadevergoeding). De tegenpartijen werken in deze dossiers absoluut niet mee. De OVV wenst deze procedures te activeren om ze binnen de kortst mogelijke tijd afgehandeld te zien.

Het laatste verslag van de algemene vergadering van de OVV dateert van 29 juni 2005.

5. De nieuwe vzw-structuur die werd opgericht op 20 juli 1988 resulteerde in de vzw Vlaamse Opera-stichting (vzw Vlos) met het inhoudelijk concept van fusie van koor, orkest en technisch kader. De oprichters waren de Vlaamse Gemeenschap, de stad Antwerpen en de stad Gent. Na een eerste werkingsjaar (1988-1989) waarin de instelling werd geconfronteerd met alle structurele en financiële problemen eigen aan een nieuw initiatief, is de vzw Vlos er in de vijf voorbije seizoenen (1989-1990 tot 1993-1994) in geslaagd om, overeenkomstig de gestelde opdracht en binnen de budgettaire limieten, een kwaliteitsvolle opera te brengen, waarbij creatief werd ingespeeld op bestaande en toekomstige wensen en behoeften van de muzikliefhebbers in Vlaanderen. De lovende reacties in de nationale en de internationale pers vormen hiervan een tastbaar bewijs.

Op 3 mei 1989 hebben onderhandelingen met de vakbonden geleid tot een conventie tussen de vzw Vlos en de representatieve vakorganisaties met betrekking tot het personeel van de OVV. Daarin werd overeengekomen dat wat het koor en het orkest van de vzw Vlos betreft, voor de personeelsleden van de OVV door de vzw Vlos een auditie zou worden georganiseerd waaraan enkel zij mogen deelnemen. De personen die zouden slagen in de audities werd een voltijdse betrekking aangeboden door de vzw Vlos.

6. De vzw Vlos kwam echter terecht in een problematische situatie als gevolg van een rechtsvacuüm waarin de vereniging was terecht gekomen.

De Raad van State had bij arrest van 15 september 1992 (nr. 40.314) de weigering van de vzw Vlos vernietigd om twee personen zonder meer over te nemen, met behoud van het statuut dat zij bij de OVV hadden. De Raad van State stelde hierbij onder meer vast dat de vzw Vlos een onrechtmatig bestaan had. Het bestaan van de vzw Vlos was onrechtmatig in hoofde van de gemeenten, omdat zij buiten iedere wet om het beheer van een gedeelte van het hun toevertrouwde belang niet kunnen onderbrengen in een vereniging als dit geen intercommunale was in de zin van de wet van 22 december 1986. Het bestaan van de vzw Vlos was eveneens onrechtmatig in hoofde van de Vlaamse

Gemeenschap omdat de oprichting en de organisatie van de vzw Vlos niet door de decreetgever is gebeurd overeenkomstig artikel 9 van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen (BWHI). Deze decretale regeling is achteraf wel gebeurd door middel van het artikel 62 van het decreet van 18 december 1992 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1993 (29 december 1992), maar kon het onrechtmatig bestaan van de vzw Vlos in haar samenstelling niet ongedaan maken.

Daarnaast stelde de Raad van State vast dat de vzw Vlos, opgericht door drie openbare besturen ter behartiging van aan die besturen toevertrouwde openbare belangen, een administratieve overheid is. Deze vaststelling had verregaande gevolgen naar het publiekrechtelijk statuut van de vzw Vlos, met impact op het personeelsstatuut, op de overname van het personeel van de OVV en op het contractenrecht in het algemeen. Vermits de Raad van State had geoordeeld dat de vzw Vlos als rechtsopvolger van de OVV diende te worden beschouwd, werden de schadeclaims van de voormalige personeelsleden naar de vzw Vlos doorgeschoven.

De Raad van State veroordeelde in een later arrest van 7 juli 1993 (nr. 43.737) de vzw Vlos tot een dwangsom van 25.000 frank per dag vertraging in het overnemen van een personeelslid met behoud van het statuut dat deze had bij de OVV. Tot slot overwoog de Raad van State dat in het eerder arrest van 15 september 1992 enkel het onwettig bestaan van de vzw Vlos is vastgesteld, maar dat hij aan dat bestaan geen einde heeft gemaakt. Uiteindelijk werden twee voormalige OVV-personeelsleden door de vzw Vlos overgenomen met behoud van hun statuut.

7. De ontbinding van de vzw Vlos in 1996 was dan ook noodzakelijk.

Er zijn nog diverse burgerlijke procedures vanwege personeelsleden tegen de vzw Vlos hangende. Verwijzend naar het arrest van de Raad van State van 15 september 1992 werden vorderingen tot schadevergoeding ingesteld ten belope van het bedrag van de wedde tot aan de pensioengerechtigde leeftijd, verminderd met de uitkeringen van hun indisponibiliteitsstelling.

In de vonnissen van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Gent werd de vzw Vlos veroordeeld tot schadevergoeding (gevolg van de beslissing tot opheffing door de OVV van het ambt en de indisponibiliteitsstelling) overeenkomstig artikel 78 van het statuut en van de

beslissing van de vzw Vlos tot niet-overname of de wedertewerkstelling afhankelijk te maken van het slagen in een examen). De vordering in tussenkomst en vrijwaring van de vzw Vlos tegen de Vlaamse Gemeenschap en de steden Gent en Antwerpen evenals de tussenvordering van de eisers tot veroordeling in solidum van de Vlaamse Gemeenschap en de steden Gent en Antwerpen werden afgewezen als ongegrond wegens de afwezigheid van rechtstreeks oorzakelijk verband tussen de onrechtmatige oprichting van de vzw Vlos en de schade van de voormalige OVV-personeelsleden.

Er werd door de vzw Vlos hoger beroep aangetekend, maar het Hof van Beroep te Gent heeft bij tussenarresten van 27 januari 2000, 27 april 2000 en 26 oktober 2000 de oorspronkelijke vonnissen bevestigd, zij het op enigszins andere overwegingen. De voorziening in cassatie van de vzw Vlos werd op 14 oktober 2002 verworpen door het Hof van Cassatie.

De officiële benaming van de vzw Vlos is op heden gewijzigd in Vlaamse Operaorganisatie vzw.

8. Om een rechtsvacuüm te voorkomen stonden de Vlaamse Gemeenschap twee middelen ter beschikking: de oprichting van een Vlaamse instelling van openbaar nut (VOI), enerzijds, of de oprichting van een nieuwe vereniging zonder winstoogmerk, waarbij men absoluut over het louter privaatrechtelijk karakter van de vzw diende te waken, anderzijds. Alle andere alternatieven lieten niet toe, hetzij de onwetige samenstelling te herstellen, hetzij de rechtspositie van het personeel op een dusdanige manier te regelen dat de pas opgerichte vereniging niet van bij de start zou bezwijken onder de lasten van het verleden of zou verstarren onder een verouderd personeelsmodel.

De decreetgever maakte in 1995 de keuze om de Vlaamse Opera (Vlopera) op te richten als Vlaamse Openbare Instelling (VOI). De afwegingen welke hierbij zijn gemaakt, komen in een volgend hoofdstuk nog uitgebreid aan bod.

Bij de oprichting van de Vlopera VOI werd de nodige aandacht besteed aan het juridisch statuut om te vermijden dat hij als de rechtsopvolger van de intercommunale OVV of de vzw Vlos zou worden beschouwd en daardoor betrokken zou raken in de lopende juridische geschillen.

B. Bestuur en werking van de Vlopera VOI

9. De Vlopera VOI wordt bestuurd door een Raad van Bestuur (bestaande uit 9 leden) en ontvangt jaarlijks een dotatie van de Vlaamse Gemeenschap. Tussen de Vlopera VOI en de Vlaamse Gemeenschap is een beheersovereenkomst welke afloopt op 31 december 2010.

10. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter, ondervoorzitter, de intendant en de administratief-financieel directeur. De intendant wordt aangesteld voor een periode van zes jaar. De laatste aanstelling dateert van 1 mei 2002 en eindigt op 30 april 2008. Hij is belast met de algemene administratieve en financiële leiding en de artistieke leiding. De algemeen financieel directeur is belast met de algemene en financiële leiding onder verantwoordelijkheid van de intendant, met inbegrip van het personeelsmanagement.

11. De Vlopera VOI beschikt uitsluitend over contractueel personeel. Een aantal personeelsleden van de in vereffening zijnde intercommunale OVV (53) wordt eveneens ter beschikking gesteld van en tewerkgesteld in de Vlopera VOI. Deze personeelsleden hebben een contractuele arbeidsverhouding met de Vlopera VOI, maar hebben nog steeds de hoedanigheid van ambtenaar bij de in vereffening zijnde intercommunale OVV welke hen verlof zonder wedde heeft toegestaan.

Het personeelsbestand van de Vlopera VOI bestaat uit de volgende categorieën:

Orkest	86 (17)
Koor	50 (13)
Techniek	46 (2)
Ateliers, rekwisieten, kap & grime	32 (7)
Dienst gebouwen, kantines	29 (6)
Technische directie, toneelmeesters	12 (3)
Artistieke planning, dramaturgie	13 (2)
Directie, administratie, public relations	30 (1)

De cijfers tussen haakjes geven het aantal personeelsleden weer die nog steeds verbonden zijn met de in vereffening zijnde intercommunale OVV. Twee van deze personeelsleden komen niet voor in het overzicht omdat ze ten laste vallen van de ziekteverzekering wegens invaliditeit. De cijfers geven de absolute aantallen weer en zijn geen uitdrukking van voltijdse equivalenten. In bovenstaand overzicht wordt geen

rekening gehouden met het externe productiegebonden personeel.

12. De gebouwen waarin de Vlopera VOI haar voorstellingen opvoert zijn eigendom van de steden Antwerpen en Gent en worden respectievelijk via een concessie en een erfpacht ter beschikking gesteld van de Vlopera VOI.

Het Antwerpse operagebouw dateert van 1907. Het architectenbureau Robbrecht en Daem heeft een masterplan voor de renovatie uitgewerkt.

Het Gentse operagebouw dateert van 1840 en kende tussen 1988 en 1993 een eerste fase van een grondige restauratie. In maart 2002 werd na een tweede fase de gerestaureerde zaal plechtig ingehuldigd. Nu rest nog de restauratie zaal de 90 meter lange foyers, een unicum voor Europa.

Voor de aanmaak en stockage van decors huurt de Vlopera VOI daarnaast nog een atelier in Destelbergen en stockageruimte in Evergem en Temse.

C. Het rapport van de bijzonder opdrachthouder/veranderingsmanager

13. De Vlaams minister van cultuur heeft eind 2004 een bijzonder opdrachthouder/veranderingsmanager aangesteld met als opdracht een analyse te maken van de situatie bij de Vlopera VOI en veranderingsvoorstellen te doen.

Deze bijzonder opdrachthouder/veranderingsmanager heeft op 14 april 2005 aan de raad van bestuur en aan de bevoegde minister een rapport voorgelegd met een (beperkte) analyse van cijfers en documenten en een formulering van veranderingsvoorstellen.

De analyse van de bijzonder opdrachthouder/veranderingsmanager is gebaseerd op eigen analyse van de jaarverslagen 2002-2003-2004, de aftoetsing van de Audit van Nikè Consult (09/2003 – 02/2004), het rapport van McKinsey & Company (10/2004) en het Hay-project 'verbeteren van interne werking'. De interne reorganisatienota van september 2003 en de begroting 2004 zijn evenzeer het voorwerp van onderzoek geweest.

14. Het rapport van de bijzonder opdrachthouder/veranderingsmanager schuift een aantal besluiten en aanbevelingen naar voor.

De volgende besluiten en aanbevelingen zijn relevant met het oog op de herstructurering van de Vlopera VOI.

a) Algemeen

- het VOI-statuuut van de Vlopera is in de praktijk nauwelijks uitgewerkt en biedt geen voordelen voor de realisatie van de artistieke doelstellingen. Het heeft de Vlopera in een positie 'tussen twee stoelen' gebracht, zeker wat betreft de relaties met het personeel en de cultuuradministratie. In het kader van het beter bestuurlijk beleid moeten hier dringend knopen doorgehakt. Er zijn geen objectieve argumenten om de Vlaamse Opera anders te organiseren dan bijvoorbeeld het Koninklijk Ballet van Vlaanderen of deSingel.

b) Personeel

- de spreiding van het personeel van de Vlopera VOI over meerdere tewerkstellingsplaatsen is onefficiënt en een objectieve kostendrijver;
- een vraag naar een uitstroomregeling dient zich aan binnen de Vlopera VOI omwille van de leeftijdsstructuur van het personeel van orkest en koor;
- bij de bespreking van nieuwe arbeidsreglementen en het uitwerken van (einde)loopbaanregelingen zal bijzondere aandacht moeten gaan naar de positie van de personeelsleden van de Vlopera VOI welke nog steeds verbonden zijn aan de in verffening zijnde OVV.

c) Relatie met de steden

- de exploitatie van de stedelijke operagebouwen van Antwerpen en Gent heeft de Vlopera VOI al te zeer belast met een infrastructurele problematiek die steeds meer de artistieke missie is gaan belasten. De twee gebouwen zijn wezenlijk voor de realisatie van operavoorstellingen, maar de optimale exploitatie van deze schouwburgen is een opdracht waarvoor de Vlopera VOI noch financieel, noch inzake personeel blijkt toegerust;
- de beheersovereenkomsten met de steden Antwerpen en Gent zijn respectievelijk in 2001 en 2002

afgelopen en zijn niet verlengd. De steden hebben de daarin opgenomen financiële verbintenissen inmiddels eenzijdig gewijzigd. De respectieve concessie- en erfpachtovereenkomst met de steden moeten worden herzien;

- de Vlopera VOI zal zowel in Antwerpen als in Gent operaproducties blijven aanbieden. Daarnaast zullen ook gastoptredens op andere locaties in Vlaanderen en de buurlanden worden aangeboden om op die wijze het publieksbereik en het niveau van zelffinanciering te verhogen.

d) Directie

- de Vlaamse Opera zal als artistiek bedrijf geleid worden door een artistiek directeur (intendant), maar het is duidelijk dat de positie van de zakelijke leider als organisator en manager moet worden opgewaardeerd en verstevigd. De organisatiestructuur zal met duidelijke functionele en hiërarchische lijnen worden uitgetekend;
- er dient spoedig te worden beslist over de procedure van eventuele verlenging of opvolging gelet op de termijn van het aflopend mandaat. Het profiel en de missie zullen moeten worden aangepast aan de nieuwe situatie.

e) Kunstendecreet

- de timing voorzien in het Kunstendecreet indachtig zal bij de beslissing over de subsidie-enveloppe 2006-2010 voor de Vlopera VOI rekening moeten worden gehouden met de nieuwe oriënteringen en met de stapsgewijze implementatie ervan. Eventueel zullen in de beheersovereenkomsten een aantal overgangsmodaliteiten moeten worden uitgewerkt zodat de middelen kunnen worden aangewend waar ze in een overgangperiode nog noodzakelijk zijn.

D. De Vlopera VOI en het Kunstendecreet

15. In de memorie van toelichting bij het Kunstendecreet wordt verwezen naar een beperkt aantal instellingen die (mede) door de Vlaamse Gemeenschap werden opgericht en nominatim zijn ingeschreven in de cultuurbegroting. Het betreft hoofdzakelijk groot-

schalige initiatieven met nationale en internationale uitstraling. Deze instellingen hebben een belangrijke symboolwaarde in het gehele cultuurbeleid en hebben als dusdanig een belangrijke sensibiliserende functie ten aanzien van de bevolking (memorie van toelichting, *Parl. St.* VI. Parl. 2003-04, nr. 2019/1, 12).

De subsidiëring van de meerjarige werking van de instellingen van de Vlaamse Gemeenschap, de instellingen die als zodanig worden aangewezen door de Vlaamse Regering, is onder het toepassingsgebied van het Kunstendecreet gebracht. Aan een dergelijke organisatie wordt een subsidie verleend voor het geheel van haar werking. Hiertoe wordt een beheersovereenkomst gesloten tussen de Vlaamse Regering en de betrokken instelling.

Het Kunstendecreet heeft voor gevolg dat de controlemogelijkheden op de besteding van de ter beschikking gestelde middelen worden vergroot.

16. De Vlaamse Regering heeft op 18 februari 2005 (Belgisch Staatsblad 10 maart 2005) in uitvoering van artikel 3, 1°, k, van het Kunstendecreet vijf organisaties aangewezen als instelling van de Vlaamse Gemeenschap:

1° Koninklijk Ballet van Vlaanderen vzw, Kattendijkdok-Westkaai 16, 2000 Antwerpen;

2° Vlaamse Opera VOI, Van Ertbornstraat 8, 2018 Antwerpen;

3° Vlaams Omroeporkest en Kamerkoor vzw, Martelarenplein 12, 3000 Leuven;

4° deFilharmonie vzw, Braziliëstraat 15, 2000 Antwerpen;

5° deSingel vzw, Jan Van Rijswijcklaan 155, 2018 Antwerpen.

17. De Vlaamse Regering heeft conform artikel 19, §1, van het Kunstendecreet bij besluit van 24 juni 2005 aan de Vlopera VOI een minimale subsidie toegekend voor een periode van vijf jaar (periode 1 januari 2006 – 31 december 2010) ten bedrage van 11.450.000 euro en 3.000.000 euro vanuit de middelen van de Nationale Loterij per jaar.

De Vlaamse Regering heeft op 16 december 2005 de beheersovereenkomst voor de periode 2006-2010

met de Vlopera VOI goedgekeurd waarin tevens een indexeringsformule is opgenomen.

E. Hervorming van de Vlopera VOI

a) Keuze voor een nieuwe juridische structuur – vzw

18. De externe verzelfstandiging van de Vlopera VOI is reeds aan bod gekomen in het ingetrokken ontwerp van decreet tot omvorming van de Vlaamse openbare instelling Vlaamse Opera in een publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap (*Parl. St. VI. Parl. 2003-04, nr. 2207/1, 6*):

“De externe verzelfstandiging van de Vlaamse Opera biedt een duidelijke meerwaarde ten opzichte van interne verzelfstandiging. Er is toegevoegde waarde om de beleidsuitvoering in grote mate onafhankelijk en autonoom te positioneren. De productie van opera is een welomschreven, zeer gespecialiseerde taak van algemeen belang waarvan de uitvoering moet opgedragen worden aan een zelfstandige dienst. De specialisatie zit o.a. in de kennis van het grote operarepertoire, de kennis van het solisten- en dirigentenaanbod op de internationale markt die voortdurend evolueert en moet gescout worden, het op de hoogte blijven van het aanbod van regisseurs en ontwerpers op de internationale markt die voortdurend evolueert en moet gescout worden, het samenstellen van een geschikte programmering in functie van het ter beschikking staande budget en in functie van de logistieke capaciteiten van de organisatie én in een zo groot mogelijke artistieke vrijheid, het opstellen van een juiste planning waarbij een evenwicht moet gezocht worden naar een zo efficiënt mogelijke inzet van middelen weliswaar met het inbouwen van voldoende flexibiliteit die de nodige ruimte geeft voor artistieke vrijheid, het managen van een grote groep personeelsleden met heel verschillende specialiteiten en nationaliteiten.”

19. Het voormeld ontwerp van decreet is ingetrokken na een zeer duidelijke stellingname van de Raad voor de Kunsten in haar advies van 3 maart 2004 (*Parl. St. VI. Parl. 2003-04, nr. 2207/1, 33-34*). De Raad voor de Kunsten begrijpt niet waarom de Vlopera als enige culturele instelling wordt gevat in de organisatiestructuur van het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media. Hij is eveneens van oordeel dat de “optimalisering van de organisatie en de werking van de Vlaamse administratie, essentieel onderdeel van het project ‘Beter Bestuurlijk Beleid’ iets anders is dan

het optimaliseren van de werking en organisatie van een culturele instelling”. De Raad voor de Kunsten meent dat de voorgestelde structuur niet is “aangepast aan de gangbare structuren en werkwijzen in het culturele veld”.

20. De Vlopera is inderdaad de enige instelling die is opgericht als Vlaamse Openbare Instelling (VOI). De overige instellingen van de Vlaamse Gemeenschap (Koninklijk Ballet van Vlaanderen, Vlaams Omroeporkest en Kamerkoor, de Filharmonie, deSingel) hebben allen een privaatrechtelijke vzw-structuur.

21. De bijzonder opdrachthouder/veranderingsmanager heeft in zijn rapport van 14 april 2005 aan de Raad van bestuur van de Vlopera VOI en aan de bevoegde minister evenzeer voorgesteld om knopen door te hakken in het kader van het Beter Bestuurlijk Beleid. De bijzonder opdrachthouder/veranderingsmanager stelt dat het VOI-statuuut van de Vlopera in de praktijk nauwelijks is uitgewerkt en geen voordelen biedt voor de realisatie van de artistieke doelstellingen. Meer nog, het heeft de Vlopera in een positie ‘tussen twee stoelen’ gebracht, zeker wat betreft de relaties met het personeel en de administratie van de Vlaamse Gemeenschap.

De bijzonder opdrachthouder/veranderingsmanager stelt ook vast dat het feit dat de Vlopera door het leven gaat als VOI voor de vergelijkbaarheid en hanteerbaarheid van gegevens in de sector van de podiumkunsten een duidelijk nadeel heeft. De boekhouding gebeurt weliswaar volgens de normale principes van het genormaliseerd rekeningstelsel, maar de parallelle presentatie in het beknopte ESR-model dat bij de Vlaamse administratie wordt afgeleverd, veroorzaakt intern en extern een zekere onduidelijkheid over de exacte financiële positie van de instelling. Het verschil in de ordening en de samentrekking van cijfergegevens in een proef- en saldibalans en de voor begroting, budgetcontrole en resultaatrekening intern gepresenteerde documenten maakt een ernstige budgetcontrole en meerjarige vergelijking moeilijk. Uit de audit van Nikè Consult is reeds gebleken dat een personeelsbeleid in een spanningsveld tussen de publiekrechtelijke en de privaatrechtelijke arbeidswetgeving problematisch is. Er moet een duidelijke keuze gemaakt over het toekomstig statuut van de Vlopera.

22. De praktijk toont aan dat het huidig VOI-model niet werkt. De ingewikkelde en voor een culturele instelling niet aangepaste arbeidsreglementen en

bezoldigingstechnieken dienen te worden aangepast en bijgestuurd naar een meer geschikte organisatiestructuur.

De bijzonder opdrachthouder/veranderingsmanager ziet geen objectieve argumenten om de Vlaamse Opera anders te organiseren dan bijvoorbeeld het Ballet van Vlaanderen of deSingel.

De doorgedreven onafhankelijkheid van de Vlaamse Opera in haar nieuwe organisatievorm is een belangrijk pluspunt om te komen tot een professionele werking. De beoordeling en evaluatie van de artistieke en inhoudelijke aspecten van de werking van de Vlaamse Opera in het kader van het Kunstendecreet, wordt volledig gelijkgeschakeld met deze van de andere instellingen van de Vlaamse Gemeenschap zoals bedoeld in artikel 3, 1°, k, van het Kunstendecreet.

23. De Vlaamse Regering heeft zich bij deze overwegingen aangesloten en kiest uitdrukkelijk voor een volledige gelijkenschakeling van de culturele instellingen. In die zin wordt dan ook voorgesteld om de Vlopera VOI op te heffen en onder de vorm van een nieuw op te richten volledig privaatrechtelijke vzw te laten functioneren.

24. In verscheidene adviezen van de Raad van State, afdeling Wetgeving, is principieel aanvaard dat publiekrechtelijke rechtspersonen – en dus ook de gemeenschappen en de gewesten – een vereniging zonder winstoogmerk kunnen oprichten of tot zulke vereniging kunnen toetreden, zij het dat daarbij de essentiële bepalingen van de wet van 27 juni 1921 waarbij aan de verenigingen zonder winstgevend doel en aan de instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid wordt verleend, moeten worden in acht genomen. De bevoegdheden die aan een vzw worden opgedragen, mogen geen betrekking hebben op essentiële overheidsfuncties, en de overheid mag evenmin op een onbepaalde en algemene wijze afstand doen van haar bevoegdheden, inzonderheid in de mate dat die bevoegdheden beleidskeuzen impliceren.

Artikel 32 van het Kaderdecreet bestuurlijk beleid machtigt de Vlaamse Gemeenschap uitdrukkelijk om – met uitzondering voor de participaties in het kader van de Vlaamse publiek-private samenwerkingsprojecten – op grond van het private vennootschaps- of verenigingsrecht, instellingen, verenigingen en ondernemingen op te richten of erin deel te nemen, voor zover het niet met een bevoegdheidsoverdracht

gepaard gaat. Uit de artikelsgewijze toelichting blijkt dat een taak van beleidsuitvoering evenzeer een bevoegdheidsoverdracht impliceert (memorie van toelichting, *Parl. St.* VI. Parl. 2003-03, nr. 1612/1, 43).

Het beheer en de exploitatie van een opera kan niet worden beschouwd als een essentiële overheidsfunctie, maar wel als een beleidsuitvoerende taak. De decreetgever dient bijgevolg aan de Vlaamse Regering de machtiging te verlenen om een vereniging zonder winstoogmerk op te richten welke zich tot doel stelt:

- 1° de productie van muziektheater in al zijn vormen en alle activiteiten die daartoe kunnen bijdragen;
- 2° het geven van voorstellingen van muziektheater en concerten, alsook van deze vormen van podiumkunsten die er artistiek bij aansluiten;
- 3° de coproductie van voorstellingen met gezelschappen met dezelfde doelstellingen, zowel nationaal als internationaal;
- 4° het verwerven, onderhouden en beheren van infrastructuur en gebouwen rekening houdend met het maatschappelijk doel.

F. Vandendriessche meent dat artikel 9, tweede, lid, BWHI, geen bijzondere decretale grondslag vereist voor de participatie van de Vlaamse Gemeenschap in een vzw. De vereiste van de decretale machtiging is enkel te koppelen aan het vraagstuk van de bevoegdheidsoverdracht. In die zin zou een loutere machtiging volstaan en moet niet aan de overige voorwaarden van artikel 9, BWHI (regelen essentiële kenmerken, organisatie toezicht enzovoort) worden voldaan. (F. VANDENDRIESSCHE, *Publieke en private rechtspersonen*, Brugge, Die Keure, 2004, 192)

De op te richten vereniging zonder winstoogmerk kent niet de (historisch gegroeide) moeilijkheden die de vzw Vlos heeft gekend. Het uitgangspunt is overigens de continuïteit te bewaren evenwel in een nieuwe meer aangepaste en gelijkgeschakelde juridische structuur. De steden Antwerpen en Gent zullen niet tot de oprichters behoren zodat het rechtmatig bestaan van de vereniging zonder winstoogmerk niet in het gedrang wordt gebracht.

25. Het Vlaamse Parlement heeft in het verleden individuele machtigingen verleend voor de toetreding van

ondermeer de verenigingen zonder winstgevend doel ‘Koninklijk Ballet van Vlaanderen’; ‘De Philharmonie van Vlaanderen’; ‘Cultureel Centrum deSingel’. (decreet van 23 maart 1994 houdende regularisatie van de toetreding van de Vlaamse Regering tot verenigingen zonder winstgevend doel, Belgisch Staatsblad van 23 juni 1994). Daarin zijn ook enkele voorwaarden vastgelegd: de statuten en de statutenwijzigingen van voormelde verenigingen zonder winstgevend doel moeten onverwijld worden ingediend bij het Vlaamse Parlement; het verlenen van een subsidie aan deze vzw's wordt afhankelijk gemaakt van een overeenkomst afgesloten tussen de bevoegde minister en de betrokken vereniging met betrekking tot de samenwerking tussen de Vlaamse Gemeenschap en de betrokken vereniging alsook het toezicht op de aanwending van de ter beschikking gestelde middelen; de overeenkomst wordt, na goedkeuring door de Vlaamse Regering, onverwijld ingediend bij het Vlaamse Parlement; de overeenkomst kan jaarlijks worden herzien; gelet op hun specifieke opdrachten kunnen de aangehaalde vzw's enkel personeel bij arbeidsovereenkomst aanwerven; de Vlaamse Regering kan in voorkomend geval statutair personeel van haar diensten ter beschikking stellen; aan de vzw's kan door de Vlaamse Gemeenschap infrastructuur ter beschikking worden gesteld welke afhankelijk is van een overeenkomst die de voorwaarden van de terbeschikkingstelling regelt en na goedkeuring door de Vlaamse Regering, onverwijld wordt ingediend bij het Vlaamse Parlement; de terbeschikkingstelling is tot wederopzegging toe, zonder dat hieruit enige eis tot schadeloosstelling kan worden gesteld.

26. Indien de Vlaamse Gemeenschap een privaatrechtelijke rechtspersoon buiten de contouren van het Kaderdecreet bestuurlijk beleid opricht of daaraan deelneemt, heeft dit wel als nadeel dat ook de controlemechanismen zoals ingebouwd in het Kaderdecreet bestuurlijk beleid wegvallen. Enkel de controlemechanismen eigen aan de betrokken privaatrechtelijke rechtsvorm zelf staan in dat geval ter beschikking.

Het gebrek aan controlemogelijkheden was één van de redenen waarom men in 1995 heeft geopteerd voor de oprichting van de Vlaamse Opera als Vlaamse Openbare Instelling. Niettemin bestond toen ook de vrees voor het gebrek aan soepelheid. (Ontwerp van decreet tot oprichting van de Vlaamse opera, *Parl. St. VI. Parl. 1994-95, nr. 699/1, 3*)

27. De subsidiëring van de meerjarige werking van de Vlopera VOI is op heden onder het toepassingsgebied van het Kunstendecreet gebracht (artikel 3, 1°, k, Kunstendecreet). Aan de Vlopera VOI wordt

een subsidie verleend voor het geheel van haar werking (artikel 19, §1, Kunstendecreet). Hiertoe is een beheersovereenkomst gesloten tussen de Vlaamse regering en de Vlopera met een looptijd voor vijf jaar (artikel 19, §2, Kunstendecreet). (De Vlaamse Regering heeft op 16 december 2005 de beheersovereenkomst voor de periode 2006-2010 met de Vlopera VOI goedgekeurd.) De Vlaamse Regering kan een overeenkomst sluiten met de provincies en gemeenten waar zo'n instelling is gelegen en waarin wordt afgesproken welke medefinanciering zal worden bepaald (artikel 19, §4, Kunstendecreet).

Het Kunstendecreet heeft m.a.w. voor gevolg dat de controlemogelijkheden op de besteding van de ter beschikking gestelde middelen worden vergroot. Hiermee worden bezwaren uit het verleden m.b.t. het oprichten van een privaatrechtelijke rechtspersoon gerelativeerd. De voordelen en noodzaak tot hervorming van de Vlopera naar een vzw-structuur zoals de andere grote culturele instellingen wegen in elk geval zwaarder door. Een privaatrechtelijke rechtspersoon maakt een soepelere, meer flexibele werking mogelijk. De personeelsleden kunnen worden tewerkgesteld op basis van een arbeidsovereenkomst (wegens de bijzondere en specifieke aard van hun opdracht). Artistieke carrières lijken immers onverenigbaar met een vaste benoeming.

Bovendien zal de beheersovereenkomst met de Vlaamse Opera in die zin worden opgemaakt dat – net als voor de andere grote culturele instellingen – voor de controle op de inkomsten en uitgaven en het toezicht op de werking van de vereniging twee regeringscommissarissen worden benoemd door de Vlaamse Regering, respectievelijk voorgedragen door de Vlaamse ministers bevoegd voor Cultuur, en Financiën en Begroting.

b) Opheffing van de Vlopera VOI en overdracht

28. De Vlaamse Opera is opgericht bij decreet van 5 april 1994 als Vlaamse Openbare Instelling (VOI) (Belgisch Staatsblad 10 juni 1995). De opheffing van de Vlopera VOI dient bijgevolg evenzeer bij decreet te gebeuren.

Het is niet de intentie om tabula rasa te maken doch om continuïteit te verzekeren door overdracht van de bestaande activiteit van de Vlopera VOI aan een nieuwe opgerichte rechtsvorm. De (op te richten) vereniging zonder winst oogmerk is de rechtsopvolger van de Vlopera VOI. De rechten, verplichtingen

en roerende en onroerende goederen van de Vlopera VOI moeten dan ook worden geregeld in het kader van de rechtsopvolging. Hetzelfde geldt voor wat betreft de personeelsleden.

29. Afgezien van de decretale machtiging aan de Vlaamse Regering om de vereniging zonder winstoogmerk op te richten, moet de rechtsopvolging van de Vlopera VOI evenzeer decretaal worden ingekaderd.

In het decreet wordt bepaald dat de rechten, verplichtingen en roerende en onroerende goederen aan de (op te richten) vereniging zonder winstoogmerk worden overgedragen. De bevoegde organen van de Vlopera VOI moeten daartoe de nodige handelingen stellen om de ontbinding en overdracht in de feiten te realiseren.

De overdracht moet worden gerealiseerd tegen 1 juli 2008.

Bij de ontbinding van de Vlopera VOI en overdracht mag er geen onderbreking zijn van de continuïteit.

De bestaande beheersovereenkomst gesloten tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Vlopera VOI, welke loopt tot eind 2010, gaat mee over naar de (op te richten) vereniging zonder winstoogmerk. Deze beheersovereenkomst kan nadien mits wederzijds akkoord en op grond van de gewijzigde omstandigheden worden herzien.

De realisatie van de ontbinding en overdracht gebeurt op basis van een opgemaakte staat van activa en passiva en een verslag van een bedrijfsrevisor. De Vlopera VOI en de vereniging zonder winstoogmerk sluiten onderling de nodige overeenkomsten m.b.t. de overdracht van de bestaande rechten en verplichtingen. Voor overeenkomsten welke wegens hun aard niet overdraagbaar zijn, moet de oorspronkelijke contractspartij van de Vlopera VOI de goedkeuring geven voor de overdracht van rechten en verplichtingen of wordt een nieuwe gelijkaardige overeenkomst afgesloten na minnelijke verbreking van de oorspronkelijke overeenkomst.

De roerende goederen worden best bij handgift overgedragen aan de vereniging zonder winstoogmerk teneinde de betaling van schenkingsrechten te vermijden.

In het decreet tot opheffing van de Vlopera VOI staat – gelet op het uitgangspunt van de hervorming – dat het personeel wordt overgedragen aan de vereniging

zonder winstoogmerk. De vereniging zonder winstoogmerk moet zich verbinden tot de overname van het personeel door middel van een overeenkomst. De representatieve vakorganisaties dienen bij de overdracht van het personeel te worden betrokken. In een protocol met de representatieve vakorganisaties worden de modaliteiten vastgelegd.

30. De Vlaamse Regering zal n.a.v. de realisatie van de overdracht het nodige moeten doen om het besluit van de Vlaamse Regering van 18 februari 2005, waarbij de Vlopera VOI is aangewezen als instelling van de Vlaamse Gemeenschap in uitvoering van artikel 3, 1°, k, van het Kunstendecreet, te wijzigen. De (op te richten) vereniging zonder winstoogmerk zal moeten worden aangeduid als instelling van de Vlaamse Gemeenschap.

c) Samenwerking en weerslag op de lokale besturen en de provincies

31. Het overleg over de manier waarop de schouwburgen in Antwerpen en Gent zullen worden geëxploiteerd, zal van start gaan na de installatie van de nieuwe gemeenteraden en colleges van burgemeester en schepenen.

De vooropgestelde maatregelen hebben dan ook slechts op termijn een weerslag op de steden Antwerpen en Gent.

Er zal met de steden en de provincies overleg worden gepleegd over de wijze waarop de huidige situatie zal worden vertaald in een nieuw engagement ten aanzien van de Vlaamse opera. Daarbij zullen ook lange termijnafspraken worden gemaakt over de (financiële) engagementen van de steden zodat er een einde komt aan de huidige toestand van rechtsonzekerheid. In elk geval zullen met de steden Antwerpen en Gent nieuwe en duidelijke afspraken worden gemaakt met betrekking tot het ter beschikking stellen van de schouwburgen.

Deze afspraken kunnen mogelijks resulteren in een overeenkomst als bedoeld in artikel 19, §4, van het Kunstendecreet. De Vlaamse Regering kan immers met de gemeenten, maar ook de provincies, waar een organisatie, zoals bedoeld in artikel 3, 1°, k), van het Kunstendecreet is gevestigd, een overeenkomst sluiten waarin wordt afgesproken welke medefinanciering zal worden bepaald.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 2

Het is niet de intentie om bij de opheffing van de Vlopera VOI tabula rasa te maken doch om continuïteit te verzekeren door overdracht van de bestaande activiteit van de Vlopera VOI aan een nieuwe opgerichte privaatrechtelijke rechtsvorm. De (op te richten) vereniging zonder winstoogmerk is de rechtsoptvolger van de Vlopera VOI. De doelstelling van de door de Vlaamse Regering nieuw op te richten vereniging zonder winstoogmerk is dan ook groten-deels overgenomen uit artikel 3 van het decreet van 5 april 1995. Het meewerken aan het opzetten van een operastudio in samenwerking met onder meer de instellingen voor hoger muziekonderwijs en de organisaties voor muziektheater is komen te vervallen. De term ‘opera’ is vervangen door het ruimere begrip ‘muziektheater’ om discussie te vermijden over wat de Vlaamse Opera mag produceren en tot een maximale overeenstemming te komen van de omschrijvingen in artikel 3, §1, 1° en 2°. Het voorgaande sluit ook aan bij artikel 5, §3, van de beheersovereenkomst 2006-2010, gesloten tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Vlopera VOI, waar de opera zich onder de titel ‘repertoire/programma’ engageerde om “de veelheid van uitdrukkingsvormen te tonen van het muziektheater van de 17e tot en met de 21e eeuw”.

De machtiging aan de Vlaamse Regering om de vereniging zonder winstoogmerk op te richten, geldt onder de voorwaarde dat deze vereniging zonder winstoogmerk wordt samengesteld overeenkomstig de vertegenwoordigingsvorm bedoeld in artikel 9, c), van het decreet van 28 januari 1974 betreffende het cultuurpact: “c) de zelfstandige vereniging van specialisten of gebruikers, al dan niet voorzien van een rechtsstatuut, waaraan de betrokken overheid het beheer opdraagt. In dat geval zijn de bepalingen van de artikelen 3 en 6 van dit decreet van toepassing.”

Bij de ontbinding van de Vlopera VOI en overdracht mag er geen enkele onderbreking zijn van de continuïteit.

De rechten, verplichtingen en roerende en onroerende goederen van de Vlopera VOI moeten worden gere-

geld in het kader van de rechtsoptvolging. Hetzelfde geldt voor wat betreft de personeelsleden. In het decreet wordt bepaald dat de rechten, verplichtingen, roerende en onroerende goederen en het personeel aan de op te richten vereniging zonder winstoogmerk worden overgedragen.

De bestaande beheersovereenkomst gesloten tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Vlopera VOI, welke loopt tot eind 2010, gaat mee over naar de (op te richten) vereniging zonder winstoogmerk. Deze beheersovereenkomst kan nadien mits wederzijds akkoord en op grond van de gewijzigde omstandigheden worden herzien.

Het bevoegde orgaan van de Vlopera VOI, de raad van bestuur, moet daartoe de nodige maatregelen nemen en rechtshandelingen stellen om de ontbinding en overdracht te realiseren.

De overdracht moet worden gerealiseerd tegen 1 juli 2008.

Het toevertrouwen van de operationele uitvoering van de ontbinding en overdracht aan de raad van bestuur van de Vlopera VOI maakt het mogelijk dat de nodige maatregelen worden genomen op het vlak van de waardering van activa en passiva. Zulke waardering is vereist met het oog op het opmaken van de staat van activa en passiva en waarin het kapitaal van Vlopera VOI na de ontbinding wordt aangegeven.

De begeleiding en operationele concretisering van de ontbinding en overdracht gebeurt op basis van de opgemaakte staat van activa en passiva en een verslag van een bedrijfsrevisor. De raad van bestuur van de Vlopera VOI stelt een toelichtende nota op voor de Vlaamse Regering.

De Vlopera VOI en de vereniging zonder winstoogmerk sluiten onderling de nodige overeenkomsten m.b.t. de overdracht van de bestaande rechten en verplichtingen. Voor overeenkomsten welke wegens hun aard niet overdraagbaar zijn, moet de oorspronkelijke contractspartij van de Vlopera VOI de goedkeuring geven voor de overdracht van rechten en verplichtingen of wordt een nieuwe gelijkaardige overeenkomst afgesloten na minnelijke verbreking van de oorspronkelijke overeenkomst.

De roerende goederen worden best bij handgift overgedragen aan de vereniging zonder winstoogmerk

teneinde de betaling van schenkingsrechten te vermijden.

De representatieve vakorganisaties moeten bij de overdracht van het personeel worden betrokken. Er werd een eenparig akkoord afgesloten over het ontwerp van decreet (protocol nr. 239.767).

Om de beoogde continuïteit bij de ontbinding van de Vlopera VOI en overdracht te realiseren is voorzien dat de Vlaamse Regering moet erop toezien dat de door haar op te richten vereniging zonder winstoogmerk de opdracht heeft om in afwachting van de overdracht:

1° het profiel te schetsen van de intendant, de aanwervingprocedure te starten, de selectieprocedure te begeleiden en over te gaan tot aanwerving van een intendant;

2° alle mogelijke voorbereidingen en maatregelen te treffen om op 1 juli 2008 de taken van de Vlaamse Openbare Instelling Vlaamse Opera over te nemen.

In het decreet wordt op vraag van de Raad van State, afdeling Wetgeving, letterlijk ingeschreven dat de machtiging aan de Vlaamse Regering om de vereniging zonder winstoogmerk op te richten, geldt onder de voorwaarde dat deze vereniging zonder winstoogmerk wordt onderworpen aan de bepalingen inzake de uitoefening van het toezicht van artikel 19 van het decreet van 2 april 2004 houdende de subsidiëring van kunstorganisaties, kunstenaars, organisaties voor kunsteducatie en organisaties voor sociaal-artistische werking, internationale initiatieven, publicaties en steunpunten.

Tot slot wordt evenzeer om reden van continuïteit voorzien in de verlenging van het mandaat van de leden van de raad van bestuur van de Vlaamse Opera VOI tot 30 juni 2008, onverminderd de beëindiging van het mandaat bij overlijden, bij ontslag of in geval van onverenigbaarheid. Het is weinig zinvol om in de tussenperiode waarin de belangrijke afhandeling van de ontbinding en overdracht moet worden gerealiseerd over te gaan tot de (gedeeltelijke) hernieuwing van de bestuursmandaten. Een afwijking in die zin van artikel 10, §§1 en 2, van het decreet van 5 april 1995 tot oprichting van de Vlaamse Opera is dan ook aangewezen.

Artikel 3

Artikel 19, §1, van het decreet van 5 april 1995 tot oprichting van de Vlaamse Opera betreft de wijze van aanduiding van de intendant. Het mandaat van de huidige intendant eindigt op 30 april 2008.

Artikel 2, §5, 1°, van het ontwerp van decreet voorziet dat de op te richten vereniging zonder winstoogmerk het profiel van de nieuwe intendant schetst, de aanwervingsprocedure start, de selectie begeleidt en een voorstel tot aanwerving voorlegt ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering.

Omwille van de rechtszekerheid wordt dan ook voorzien in de opheffing van artikel 19, §1, van het decreet van 5 april 1995 tot oprichting van de Vlaamse Opera.

Artikelen 4 en 5

De Vlaamse Opera is opgericht bij decreet van 5 april 1994 als Vlaamse Openbare Instelling (VOI) (Belgisch Staatsblad 10 juni 1995). De opheffing van de Vlopera VOI dient bijgevolg evenzeer bij decreet te gebeuren.

De opheffing is voorzien op 30 juni 2008 zodat de overdracht naar de (op te richten) vereniging zonder winstoogmerk zich effectief realiseert op 1 juli 2008.

In artikelen 2 en 3 wordt beschreven onder welke voorwaarden de overdracht en ontbinding zich realiseren en welke maatregelen en voorbereidingen moeten worden getroffen tussen de inwerkingtreding van dit decreet en de datum van opheffing van het decreet van 5 april 1995.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Yves LETERME

*De Vlaamse minister van Cultuur,
Jeugd, Sport en Brussel,*

Bert ANCIAUX

VOORONTWERP VAN DECREET

VOORONTWERP VAN DECREET

houdende opheffing van
het decreet van 5 april 1995 tot oprichting van de Vlaamse Opera
en tot regeling van de rechtsopvolging

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel 2

§1. De Vlaamse Regering wordt gemachtigd mee te werken aan de oprichting van vereniging zonder winstoogmerk welke zich tot doel stelt:

- 1° de productie van muziektheater in al zijn vormen en alle activiteiten die daartoe kunnen bijdragen;
- 2° het geven van voorstellingen van muziektheater en concerten, alsook van deze vormen van podiumkunsten die er artistiek bij aansluiten;
- 3° de coproductie van voorstellingen met gezelschappen met dezelfde doelstellingen, zowel nationaal als internationaal;
- 4° het verwerven, onderhouden en beheren van infrastructuur en gebouwen rekening houdend met het maatschappelijk doel.

§2. De raad van bestuur van de Vlaamse Openbare instelling Vlaamse Opera wordt gemachtigd om de rechten, verplichtingen, roerende en onroerende goederen en het personeel van de Vlaamse Openbare Instelling met rechtspersoonlijkheid over te dragen aan de door de Vlaamse regering mee op te richten vereniging zonder winstoogmerk bedoeld in §1.

De raad van bestuur van de Vlaamse Openbare instelling Vlaamse Opera neemt bij gewone meerderheid de beslissingen om de ontbinding en de in het eerste lid bepaalde overdracht te realiseren tegen 1 juli 2008.

De overdracht gebeurt zonder enige onderbreking van de continuïteit.

De hiervoor bedoelde beslissing wordt genomen op basis van:

- 1° een opgemaakte staat van activa en passiva, die niet meer dan drie maanden voordien is opgesteld en waarin het kapitaal na de omzetting wordt aangegeven. Het bedrag van het kapitaal mag niet hoger zijn dan het nettoactief dat uit voornoemde staat blijkt. Onder nettoactief moet worden verstaan: het totaalbedrag van de activa zoals dat blijkt uit de balans, verminderd met de voorzieningen en schulden;
- 2° een verslag, opgesteld door een bedrijfsrevisor, aangewezen door de raad van bestuur waarin verslag over de staat van activa en passiva wordt uitgebracht en waarin inzonderheid wordt vermeld of daarin het nettoactief van de Vlaamse Opera volledig, getrouw en juist is weergegeven, dan wel of er enige overwaardering van het nettoactief heeft plaatsgehad. De raad van bestuur stelt voor de Vlaamse Regering een toelichtende nota op.

§3. De Vlaamse Regering moet erop toezien dat de mede door haar op te richten vereniging zonder winstoogmerk bedoeld in §1, de opdracht heeft om in afwachting van de overdracht bedoeld in §2:

- 1° het profiel te schetsen van de intendant, de aanwervingprocedure te starten, de selectieprocedure te begeleiden en over te gaan tot aanwerving van een intendant;
- 2° alle mogelijke voorbereidingen en maatregelen te treffen om op 1 juli 2008 de taken van de Vlaamse Openbare Instelling Vlaamse Opera over te nemen.

§4. In afwijking van artikel 10, §1 en §2, van het decreet van 5 april 1995 tot oprichting van de Vlaamse Opera wordt het mandaat van de leden van de raad van bestuur verlengd tot 30 juni 2008, onverminderd de beëindiging van het mandaat bij overlijden, bij ontslag of in geval van onverenigbaarheid.

Artikel 3

Artikel 19, §1, van het decreet van 5 april 1995 tot oprichting van de Vlaamse Opera wordt opgeheven.

Artikel 4

Het decreet van 5 april 1995 tot oprichting van de Vlaamse Opera wordt opgeheven met ingang van 30 juni 2008.

Artikel 5

Het decreet treedt in werking op de dag van publicatie in het Belgisch Staatsblad.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Yves LETERME

De Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel,

Bert ANCIAUX

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

KDE

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 41.048/1/V

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste vakantiekamer, op 25 juli 2006 door de Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "houdende opheffing van het decreet van 5 april 1995 tot oprichting van de Vlaamse Opera en tot regeling van de rechtsopvolging", heeft op 17 augustus 2006 het volgende advies gegeven:

CE

41.048/1/V

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, heeft de afdeling wetgeving zich beperkt tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond ⁽¹⁾, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

Gelet op het uitzonderlijk hoge aantal adviesaanvragen die met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 1° en 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State aanhangig zijn gemaakt, die dan nog, gelet op de vakantieperiode, door een beperkter aantal magistraten kunnen worden behandeld, heeft de afdeling wetgeving zich bovendien, zelfs met betrekking tot de in artikel 84, § 3, eerste lid, van die wetten opgesomde punten, noodgedwongen moeten beperken tot een summier onderzoek van het ontwerp. Uit de vaststelling dat over een bepaling in dit advies niets wordt gezegd, mag niet zonder meer worden afgeleid dat er niets over gezegd kan worden en, indien er wel iets over wordt gezegd, dat er niets meer over te zeggen valt.

*

* *

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt ertoe de omvorming mogelijk te maken van de Vlaamse Opera, zijnde een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid, opgericht bij het decreet van 5 april 1995 tot oprichting van de Vlaamse Opera, tot een (volgens de memorie van toelichting "volledig privaatrechtelijke") vereniging zonder winstoogmerk en de rechtsopvolging tussen beide te regelen.

De Vlaamse Regering wordt daartoe gemachtigd om mee te werken aan de oprichting van een vereniging zonder winstoogmerk die de productie van muziektheater en het geven van voorstellingen van muziektheater, concerten en vormen van podiumkunsten die daar artistiek bij aansluiten, tot doel heeft (artikel 2, § 1).

⁽¹⁾ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder rechtsgrond de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

CE

41.048/1/V

De raad van bestuur van de Vlaamse openbare instelling Vlaamse Opera (hierna: VLOPERA) wordt gemachtigd om de rechten, de verplichtingen, de roerende en de onroerende goederen en het personeel van de VLOPERA over te dragen aan de aldus op te richten vereniging; het ontwerp bepaalt dat de beslissing tot ontbinding en tot overdracht door de raad van bestuur wordt genomen bij gewone meerderheid der stemmen en op basis van een staat van activa en passiva, waarover een verslag wordt opgesteld door een bedrijfsrevisor. De overdracht moet worden "gerealiseerd" tegen 1 juli 2008 (artikel 2, § 2).

De Vlaamse Regering moet erop toezien dat de op te richten vereniging zonder winstoogmerk het nodige doet met het oog op de aanwerving van een intendant en op het overnemen van de taken van VLOPERA (artikel 2, § 3).

Het mandaat van de leden van de raad van bestuur van de VLOPERA wordt verlengd tot 30 juni 2008 (artikel 2, § 4).

Het decreet van 5 april 1995 tot oprichting van de Vlaamse Opera wordt opgeheven met ingang van 30 juni 2008 (artikel 4), met uitzondering van artikel 19, § 1, dat onmiddellijk wordt opgeheven.

Het decreet dat thans in ontwerpvorm voorligt, treedt in werking op de dag van zijn bekendmaking in het Belgisch Staatsblad (artikel 5).

VORMVEREISTEN

3. Uit de notificatie van de vergadering van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 blijkt dat het ontwerp tegelijk wordt onderworpen aan onderhandelingen met de representatieve vakorganisaties en aan het advies van de Raad van State, afdeling wetgeving.

De Raad van State wenst de adviesaanvrager erop te wijzen dat de afdeling wetgeving principieel pas om advies kan worden gevraagd dan nadat het betrokken voorontwerp alle achtereenvolgende stadia van de administratieve voorbereiding heeft doorlopen en het tot het vaststellen van het ontwerp bevoegde orgaan de mogelijkheid

.../...

CE

41.048/1/V

heeft gehad het ontwerp eventueel aan te passen in het licht van de vervulde vormvereisten ⁽²⁾.

De adviesaanvrager wordt verzocht zich in de toekomst aan deze regel te conformeren. In ieder geval dienen de wijzigingen die aan het ontwerp zouden worden aangebracht ten gevolge van de vervulling van het zo-even vermelde vormvereiste, nog om advies aan de afdeling wetgeving te worden voorgelegd.

ALGEMENE OPMERKING

4.1. Bij artikel 2, § 1, wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om "mee te werken" aan de oprichting van een vereniging zonder winstoogmerk waarvan de doelstellingen in die bepaling zijn omschreven. De gemachtigde verklaarde evenwel dat de oprichting van de vzw een initiatief van de Vlaamse Regering zal zijn, waarbij geen andere partners betrokken zijn. In wezen wordt derhalve een gedecentraliseerde instelling opgericht.

Aangaande zulk een procédé werd in advies 27.732/3 van 1 december 1998 ⁽³⁾ het volgende opgemerkt:

"Artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen bepaalt dat de gemeenschappen en de gewesten, in de aangelegenheden die tot hun bevoegdheid behoren, gedecentraliseerde diensten, instellingen en ondernemingen kunnen oprichten, of kapitaalsparticipaties kunnen nemen. Het decreet kan de bedoelde organismen rechtspersoonlijkheid toekennen.

Zoals de Raad van State reeds meermaals heeft benadrukt, biedt het genoemde artikel 9 ruime mogelijkheden. Bij de uitoefening van de hem toegekende bevoegdheid is de decreetgever immers aan geen vooraf bestaande organisatievormen gebonden. Hij kan geval per geval de doelstellingen van de instellingen bepalen, en de samenstelling van de bestuursorganen, de bevoegdheden, de werking e.d. regelen. De enige beperkingen die terzake uit artikel 9 voortvloeien zijn, enerzijds, dat het oprichtingsdecreet het toezicht op de gedecentraliseerde dienst moet regelen, en anderzijds, dat bij het vaststellen van het administratief en geldelijk statuut van het personeel rekening gehouden moet

---

⁽²⁾ R.v.St., nr. 71.514, 3 februari 1998, Roos.

⁽³⁾ Advies over een voorstel van decreet "houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Letteren", *Parl. St.*, VI. Parl., 1997-98, nr. 988/2.

CE

41.048/1/V

worden met hetgeen in artikel 87, § 4, van de bijzondere wet is bepaald i.v.m. de algemene principes van het statuut van het rijkspersoneel, welke van rechtswege van toepassing zijn (artikel 9, tweede lid) ⁽⁴⁾.

Het voor advies voorgelegde voorstel kiest voor een procédé waarbij de decreetgever voorziet in de oprichting van een instelling waaraan taken worden toevertrouwd die tot het overheidsbeleid behoren. Ook al moet de oprichting formeel nog gebeuren door een aantal natuurlijke personen, overeenkomstig de regels die gelden voor een vereniging zonder winstoogmerk, het is in feite de overheid zelf - en zij alleen - die over de oprichting beslist, aangezien de oprichters allemaal, zonder uitzondering, daartoe aangewezen worden door de Vlaamse regering. Onrechtstreeks richt de decreetgever aldus een gedecentraliseerde instelling op, in de zin van artikel 9 van de bijzondere wet.

Het staat aan de decreetgever om het statuut van die instelling te regelen. Hij kan daarbij aan de instelling de vorm geven van een vereniging zonder winstoogmerk, hetgeen o.m. tot gevolg heeft dat voor al wat niet uitdrukkelijk in het decreet geregeld wordt, de voornoemde wet van 27 juni 1921 van toepassing is.

Op zich is het privaatrechtelijk procédé, zoals dit in het voorstel gevolgd wordt, dus verenigbaar met artikel 9 van de bijzondere wet.

Er dient uiteraard nog voldaan te zijn aan de twee voorwaarden die uit artikel 9, tweede lid, voortvloeien, en die hiervóór in herinnering zijn gebracht.

De eerste voorwaarde betreft het vereiste dat het decreet het toezicht op de gedecentraliseerde dienst moet regelen. Het komt de Raad van State voor dat, als het betrokken organisme een privaatrechtelijk statuut heeft, het toezicht moeilijk de vorm kan aannemen van het klassieke administratief toezicht, d.w.z. het toezicht op de wettigheid en de overeenstemming met het algemeen belang van de genomen beslissingen, d.m.v. schorsing en vernietiging van de door dat organisme gestelde handelingen. Veeleer moet aangenomen worden dat de decreetgever moet voorzien in een aan de rechtsvorm van de vereniging aangepaste overheidscontrole. In een dergelijke controle voorziet het voorstel : de vereniging zal haar taken moeten ontplooiën binnen de grenzen vastgelegd in een beheersovereenkomst met de Vlaamse regering (artikel 4) en binnen de perken opgelegd bij artikel 5 van het voorgestelde decreet; in de Algemene Vergadering en in de Raad van Beheer wordt in een permanent mandaat van waarnemend lid voorzien voor een vertegenwoordiger van de bevoegde minister (artikelen 7, § 2, en 8, § 2); de stichtende leden en de gewone leden van de Algemene Vergadering worden allen benoemd door de Vlaamse regering (artikel 7, §§ 3 en 4); de leden van de Raad van Deskundigen, wier adviezen bindend zijn, worden eveneens benoemd door de Vlaamse regering (artikel 10, § 4); de Vlaamse regering kan te allen tijde gegevens opvragen aan het Fonds en bij monde van de vertegenwoordiger van de minister

⁽⁴⁾ (voetnoot uit advies 27.732/3) Zie o.m. advies 23.686/8 van 5 december 1995 over een ontwerp dat geleid heeft tot het decreet van 17 december 1996 houdende oprichting van de v.z.w. "De Rand" voor de ondersteuning van het Nederlandstalig karakter van de Vlaamse rand rond Brussel, *Parl. St.*, Vl. Parl., 1995-96, nr. 402-1, (19), 29.

CE

41.048/1/V

klachten en/of suggesties formuleren (artikel 12, § 3); jaarlijks dient de Algemene Vergadering een begroting, een jaarverslag, een jaarrekening, een actieplan, alsmede een meerjarenplan aan de Vlaamse regering en aan het Vlaams Parlement over te maken (artikel 14, § 2); tegen de beslissing van de Raad van Deskundigen over een bepaalde subsidie kan door de aanvrager een beroep worden ingediend bij de Adviserende Beroepscommissie voor culturele aangelegenheden van de Raad voor Cultuur, bedoeld in het decreet van 19 december 1997 (artikel 15, § 1, vierde lid); de financiële middelen voor het toekennen van subsidies en voor de werking van het Fonds worden beschikbaar gesteld binnen de perken van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Aan de eerste voorwaarde lijkt aldus voldaan te zijn.

Wat de tweede voorwaarde betreft, zal krachtens artikel 87, § 4, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 het A.P.K.B. van toepassing zijn op het personeel van het Fonds. Het voorstel, inzonderheid artikel 9, blijft wat dat betreft in het ongewisse. Of aan de tweede voorwaarde voldaan is, blijft hier dus een open vraag.

Afgezien van die tweede voorwaarde, waaromtrent de Raad van State alleen maar een voorbehoud kan maken, moet bijgevolg geconcludeerd worden dat de voorgestelde structuur blijft binnen de grenzen die voor de Vlaamse Gemeenschap volgen uit artikel 9 van de bijzondere wet".

4.2. De in het advies 27.732/3 in herinnering gebrachte principes kunnen eveneens worden betrokken op het voorliggende ontwerp.

Wat betreft het toezicht op de instelling, wordt in de memorie van toelichting en door de gemachtigde gewezen op het gegeven dat de nieuwe vzw zal worden gesubsidieerd als "instelling van de Vlaamse Gemeenschap" op grond van artikel 19 van het kunstendecreet van 2 april 2004, en dat bijgevolg, naast de algemene bepalingen inzake de controle op het verlenen van subsidies, de controlemechanismen van dat decreet van toepassing zullen zijn.

Zulks blijkt evenwel nergens uit de tekst van het ontwerp. Het verdient daarom aanbeveling om in het ontwerp een bepaling omtrent het toezicht op te nemen, eventueel door middel van een verwijzing naar het genoemde artikel 19 van het kunstendecreet, geformuleerd als voorwaarde voor de deelname van de Vlaamse Regering aan de oprichting van de vzw. Ook zou op dezelfde wijze een bepaling dienen te worden opgenomen omtrent de samenstelling van de instelling.

.../...

CE

41.048/1/V

4.3. Het opteren voor de privaatrechtelijke techniek van de vereniging zonder winstoogmerk is evenwel niet zonder bezwaren en heeft onder meer als gevolg dat het vervullen van de verenigingsopdracht - welke per hypothese op een overheidstaak zal betrekking hebben - en de besteding van de overheidsgelden die via de subsidiëring aan de vereniging worden toegekend, grotendeels onttrokken worden aan de rechtstreekse parlementaire controle van het Vlaams Parlement. Bovendien bemoeilijkt het aanwenden van die techniek het organiseren van een sluitend toezicht van de overheid op de betrokken vereniging ⁽⁵⁾.

Te dien aanzien dient eraan te worden herinnerd dat artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 aan de gemeenschappen en de gewesten zeer ruime mogelijkheden toekent inzake de oprichting van gedecentraliseerde diensten, instellingen en ondernemingen. Bij de uitoefening van die bevoegdheid zijn de decreetgevers aan geen voorafgaande organisatievorm, met of zonder rechtspersoonlijkheid, gebonden. De vraag rijst dan ook of het niet verkieselijk zou zijn een openbare instelling *sui generis* op te richten, waardoor een betere inpassing in het geheel der regels die het overheidsoptreden beheersen mogelijk wordt.

BIJZONDERE OPMERKINGEN

Artikel 2

5. Aangezien het uitsluitend vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering zijn die de vzw zullen oprichten, is het misleidend om in artikel 2 gewag te maken van een "medewerking" aan de oprichting van de vzw. De redactie van dat artikel dient derhalve op verschillende plaatsen te worden aangepast.

⁽⁵⁾ Dit is de reden waarom in vroegere adviezen het hanteren van het procédé werd veroordeeld (voor een overzicht, zie J. VELAERS, *De Grondwet en de Raad van State, afdeling wetgeving*, Antwerpen, 1999, 817-819). Het eindoordeel over de conformiteit ervan met artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 komt het Arbitragehof toe.

CE

41.048/1/V

6. Het beginsel van de overdracht van de rechten en de verplichtingen, de roerende en de onroerende goederen en het personeel van de Vlaamse openbare instelling VLOPERA indien de vzw tot stand komt, dient in het ontwerp zelf te worden opgenomen.

Ook dient als voorwaarde bij de machtiging aan de Vlaamse Regering om de vzw op te richten, te worden bepaald dat die vzw bereid moet zijn tot de overname.

KDE

41.048/1/V

De kamer was samengesteld uit

de Heren	D. ALBRECHT,	kamervoorzitter,
	L. HELLIN, J. SMETS,	staatsraden,
	H. COUSY,	assessor van de afdeling wetgeving,
Mevrouw	G. VERBERCKMOES,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de Mevr. R. THIELEMANS, eerste auditeur.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

G. VERBERCKMOES

D. ALBRECHT

ADVIES VAN DE RAAD VOOR DE KUNSTEN

Raad voor de Kunsten

Advies bij het ontwerp van decreet houdende opheffing van het decreet van 5 april 1995 tot oprichting van de Vlaamse Opera en tot regeling van de rechtsopvolging.

I. Toetsing van het voorliggend ontwerp van decreet aan het advies van de Raad voor de Kunsten van 3 maart 2004

De Raad voor de Kunsten bracht op 3 maart 2004 een kritisch advies uit over het voorontwerp van decreet tot omvorming van de openbare instelling “Vlaamse Opera” in een publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap.

De raad toetste voorliggend ontwerp van decreet aan de bepalingen van dit advies.

1) ADVIES

De Raad begrijpt niet waarom slechts deze ene culturele instelling met als kerntaak cultuurproductie gevat wordt in de organisatiestructuur van het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media.

De Raad vraagt duidelijkheid over wat de overheid van plan is met andere culturele instellingen als bijvoorbeeld de Singel, de Filharmonie, het Vlaams Radio Orkest, het Ballet van Vlaanderen?

ONTWERPDECREET

De juridische structuur van de Vlopera wordt gelijkgeschakeld met deze van de andere culturele instellingen;

2) ADVIES

De Raad stelt vast dat optimalisering van de organisatie en de werking van de Vlaamse administratie, essentieel onderdeel van het project “Beter Bestuurlijk Beleid” iets anders is dan het optimaliseren van de werking en de organisatie van een culturele instelling.

De Raad is van oordeel dat de bestuursvorm die wordt opgelegd te dwingend is en niet aangepast aan de gangbare structuren en werkwijzen in het culturele veld.

ONTWERPDECREET

De opera krijgt een flexibeler structuur, meer aangepast aan de artistieke opdracht.

3) ADVIES

In deze context stelt de Raad zich vragen bij dit voorontwerp van decreet, onder meer voor wat betreft de aanstelling door de Vlaamse regering van een gedelegeerd bestuurder, een artistiek directeur en een Raad van Bestuur. Wat gebeurt er bij eventuele conflicten tussen de Raad van Bestuur en de gedelegeerd bestuurder? Wordt de bevoegdheid van de artistiek directeur niet teveel uitgehouden wanneer die de gedelegeerd bestuurder onder zijn

verantwoordelijkheid en leiding bijstaat in de uitoefening van de artistieke aspecten van het dagelijks bestuur. (art.18 §2)? Waarom is de in de operawereld internationaal gangbare titel van “intendant” niet weerhouden in het decreet? De Raad vraagt zich ook af of de functie “intendant” in de nieuwe structuur waargenomen wordt door de gedelegeerd bestuurder of door de artistiek directeur, of door beide?

De Raad stelt voor om het samenspel tussen Raad van Bestuur, gedelegeerd bestuur en artistiek directeur te verduidelijken en de term “intendant” in het decreet in te schrijven.

ONTWERPDECREET

De term ‘intendant’ wordt in het voorstel van decreet vermeld (art.2, §3, 1°) In de Memorie van Toelichting wordt verwezen naar het rapport van de veranderingsmanager waarin staat dat er een organisatiestructuur moet zijn met duidelijke functionele en hiërarchische lijnen (punt C, d)

4) ADVIES

In de Memorie van Toelichting is een opsomming opgenomen van de diensten die momenteel door de Vlaamse Opera worden verzorgd. Deze vermelding in de Memorie mag niet leiden tot een verankering van de opgesomde diensten in de toekomstige werking van de Opera.

De Raad is van mening dat het vaststellen van meetbare producten en diensten best wordt geregeld in de beheersovereenkomst die jaarlijks kan worden herzien. Deze werkwijze geeft de Opera flexibiliteit om in te spelen op nieuwe artistieke ontwikkelingen en noden.

ONTWERPDECREET

Er wordt niet meer verwezen naar de huidige diensten.

5) ADVIES

De Raad heeft ook vragen bij de wijze waarop in art.3 §1 de missie wordt ingevuld. Door “klassieke concerten en recitals” expliciet in de missie te vermelden wordt niet alleen de artistieke vrijheid beknot, maar wordt tegelijkertijd ook flexibiliteit in de toekomst uitgesloten. De Raad is van mening dat het beter is om enkel de essentiële opdracht namelijk de productie van opera decretaal te verankeren en eventuele nevenopdrachten voorwerp te maken van de onderhandelingen naar aanleiding van het opstellen van de beheersovereenkomst.

De raad stelt daarom voor om de missie aan te passen als volgt: “de productie van opera in al zijn vormen en alle activiteiten die daartoe kunnen bijdragen”.

ONTWERPDECREET

In artikel 2, §1 worden de doelstellingen geformuleerd:

- 1° de productie van muziektheater in al zijn vormen en alle activiteiten die daartoe kunnen bijdragen;
- 2° het geven van voorstellingen van muziektheater en concerten, alsook van deze vormen van podiumkunsten die er artistiek bij aansluiten;
- 3° de coproductie van voorstellingen met gezelschappen met dezelfde doelstellingen, zowel nationaal als internationaal;
- 4° het verwerven, onderhouden en beheren van infrastructuur en gebouwen rekening houdend met het maatschappelijk doel.

6) ADVIES

De Raad pleit ervoor om de artistieke beoordeling van de Vlaamse Opera niet over te laten aan de politiek maar aan deskundigen terzake.

De Raad stelt voor om in het decreet in te schrijven dat de beoordeling van de artistieke aspecten van de Vlaamse Opera wordt toevertrouwd aan de beoordelingsstructuren die door de Vlaamse overheid zijn voorzien.

7) ADVIES

De Raad heeft bedenkingen bij de vermelding in de Memorie van Toelichting die bepaalt dat enerzijds bij niet naleving van de verplichtingen door de Vlaamse Opera de Vlaamse regering eenzijdig kan beslissen om de dotatie te herzien, terwijl anderzijds de groei van de dotatie gekoppeld is aan een gunstige evaluatie van de performantie-indicatoren. De Raad vindt dat slecht of goed beleid ook op een andere manier moet kunnen worden gesanctioneerd of beloond dan door ingrepen in de dotatie. Een inkrimping van de dotatie bij slecht beleid kan verbetering immers aanzienlijk bemoeilijken en wie goed werkt, heeft niet noodzakelijk meer geld nodig om goed verder te werken. *De Raad stelt voor om, indien de Vlaamse Opera niet voldoet aan de gestelde eisen, eerst overleg te beleggen tussen de Vlaamse Opera en de bevoegde overheid met de bedoeling om de werking bij te sturen. Wanneer na een afgesproken periode nog steeds niet aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan, kan de overheid besluiten een sanctie op te leggen. Deze sanctie kan een managementsanctie en/of een financiële sanctie zijn. Voor het in voege treden van de sanctie moet een passende overgangstermijn worden voorzien.*

8) ADVIES

De Raad stelt vast dat, waar in het ontwerp kunstendecreet voor het eerst een duidelijke regeling is voorzien voor archivering, waarbij de zorg voor het eigen archief een basisvoorwaarde voor erkenning is, in voorliggend voorontwerp niets is voorzien betreffende zorg voor het eigen archief. Het staat echter buiten kijf dat het archief van de Vlaamse Opera waardevolle elementen bevat die zeker met zorg moeten bewaard worden.

De Raad stelt voor om een bepaling te voorzien die melding maakt van de noodzaak van de zorg voor het eigen archief.

ONTWERPDECREET (toets bij 6, 7 en 8)

De Vlaamse Regering heeft op 18 februari 2005 (BS 10 maart 2005) in uitvoering van artikel 3, 1°, k, van het Kunstendecreet onder meer de Vlaamse Opera aangewezen als instelling van de Vlaamse Gemeenschap (Memorie van Toelichting D.16)

Besluit

Uit wat voorafgaat blijkt dat in ruime mate met het advies van 3 maart 2004 werd rekening gehouden. De Raad voor de Kunsten drukt hierover zijn tevredenheid uit.

II. Advies Raad voor de Kunsten

De Raad voor de Kunsten vraagt dat wordt rekening gehouden met het tijdpad. De operavoorstellingen voor 2008 worden vandaag geprogrammeerd. Dit betekent dat zowel voor de nieuwe raad van bestuur als voor de nieuwe intendant rekening moet worden gehouden met een overgangperiode. In die optiek is het een goede zaak dat de huidige beheersovereenkomst met een looptijd van 2006 tot 2010 door de nog op te richten vzw zal worden overgenomen. Tezelfdertijd wordt het niet uitgesloten dat deze beheersovereenkomst mits akkoord van beide partijen kan worden aangepast.

De (internationale) experts die een visie moeten ontwikkelen op de toekomstige taak en opdracht van de Vlaamse Opera dienen goed op de hoogte te zijn van de Vlaamse context wat betreft middelen en mogelijkheden. Het zou niet zinvol zijn een visie uit te werken voor een Metropolitan Opera.

Het is aangewezen dat, zoals voorzien in de memorie van toelichting, de eventuele kandidaat-intendant(en) geen deel kunnen uitmaken van de expertenwerkgroep.

Het is artistiek te verantwoorden om de arbeidsvoorwaarden van muzikanten van de Filharmonie, het Vlaams Radio Orkest en de Vlaamse Opera op elkaar af te stemmen. De omvorming tot vzw biedt aan de nieuwe raad van bestuur van de Vlaamse Opera de mogelijkheid om hier werk van te maken.

In het verleden deden zich herhaaldelijk wrijvingen voor tussen de Vlaamse Overheid en de steden Antwerpen en Gent over de financiering van de opera infrastructuur. Hiervoor wordt best een duurzame oplossing afgesproken. Oplossingen waarbij steden al dan niet het operahuis als onderdeel van hun stedelijke infrastructuur kunnen beschouwen of waarbij andere gezelschappen in de mate van wat mogelijk is gebruik maken van de infrastructuur kunnen hierbij in overweging genomen worden.

De Raad voor de Kunsten pleit ervoor een draagvlak te zoeken voor de problematiek van de lasten uit het verleden via een redelijke dading.

De subsidiëring van de Vlaamse Opera wordt, net als deze van vier andere instellingen, geregeld via het Kunstendecreet. Op zich is dat een positieve zaak. Echter de sancties die voorzien zijn ingeval van onvoldoende werking, zijn niet optimaal. De Raad voor de Kunsten pleit ervoor om in het Kunstendecreet de mogelijkheid te voorzien om voor de grote instellingen sancties te voorzien die aangepast zijn aan werking van de instellingen.

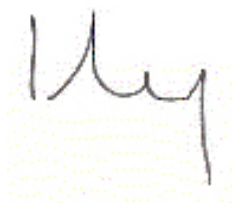
De Raad voor de Kunsten verwijst in dit verband naar zijn advies van 3 maart 2004 dat luidt als volgt: “ *De Raad vindt dat slecht of goed beleid ook op een andere manier moet kunnen worden gesanctioneerd of beloond dan door ingrepen in de dotatie. Een inkrimping van de dotatie bij slecht beleid kan verbetering immers aanzienlijk bemoeilijken en wie goed werkt, heeft niet noodzakelijk meer geld nodig om goed verder te werken.* ”

De Raad stelt voor om, indien de Vlaamse Opera niet voldoet aan de gestelde eisen, eerst overleg te beleggen tussen de Vlaamse Opera en de bevoegde overheid met de bedoeling om de werking bij te sturen. Wanneer na een afgesproken periode nog steeds niet aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan, kan de overheid besluiten een sanctie op te leggen. Deze sanctie kan een managementsanctie en/of een financiële sanctie zijn. Voor het in voege treden van de sanctie moet een passende overgangstermijn worden voorzien. ”

Besluit

De Raad voor de Kunsten staat positief ten opzichte van de omvorming van de VOI Vlaamse Opera tot een vzw. Hiermee wordt de Vlaamse Opera op dezelfde wijze gestructureerd als de andere grote culturele instellingen. Tevens biedt de keuze voor een vzw formule meer flexibiliteit voor het artistieke beleid.

Advies van 26 september 2006,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'I. Van Riet', written over a yellow dotted rectangular background.

Iris Van Riet
Secretaris

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'J. Thielemans', written on a white background.

Johan Thielemans
Voorzitter

PROTOCOL SECTORCOMITÉ XVIII - VLAAMSE GEMEENSCHAP EN VLAAMS GEWEST

Vlaamse overheid

Agentschap voor overheidspersoneel

SECTORCOMITE XVIII
VLAAMSE GEMEENSCHAP EN VLAAMS GEWEST

protocol nr. 239.767

PROTOCOL HOUDENDE DE CONCLUSIES VAN DE
ONDERHANDELINGEN VAN 9 OKTOBER 2006 DIE GEVOERD WERDEN
IN HET SECTORCOMITE XVIII VLAAMSE GEMEENSCHAP EN VLAAMS
GEWEST

Over

Ontwerp van decreet houdende opheffing van het decreet van 5 april 1995
tot oprichting van de Vlaamse Opera en tot regeling van de rechtsopvolging

door de afvaardiging van de overheid, samengesteld uit:

1. de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse regering, voorzitter;
2. de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, ondervoorzitter;
3. de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening;
4. de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel

enerzijds,

en de afvaardigingen van de drie representatieve vakbonden:

- de Algemene Centrale der Openbare Diensten, vertegenwoordigd door:

mevrouw Laurette Muylaert

- de Federatie van de Christelijke Syndicaten der Openbare Diensten die onder meer de ACV-Openbare Diensten en de ACV-Transport en Communicatie groepeerde, vertegenwoordigd door:

de heer Jean-Paul Van der Vurst

- het Vrij Syndicaat van het Openbaar Ambt, vertegenwoordigd door:

de heer Jos Mermans

anderzijds,

Werd een eenparig akkoord afgesloten over het voorgelegd ontwerp van decreet houdende opheffing van het decreet van 5 april 1995 tot oprichting van de Vlaamse Opera en tot regeling van de rechtsopvolging

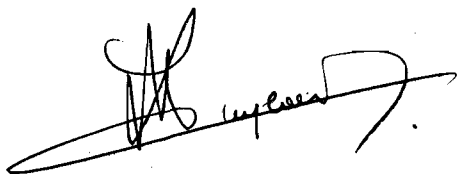
De afvaardigingen van de Algemene Centrale der Openbare Diensten en de Federatie van de Christelijke Syndicaten der Openbare Diensten wensen evenwel opmerkingen te formuleren (zie brieven als bijlage).

Bijgaande documenten maken integraal deel uit van dit protocol.

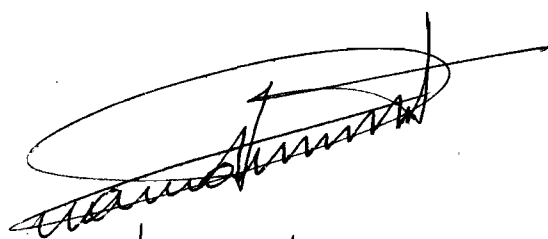
Brussel, 18-10-2006

DE AFVAARDIGING VAN DE
REPRESENTatieve
VAKORGANISATIES:

Voor de Algemene Centrale der
Openbare Diensten:

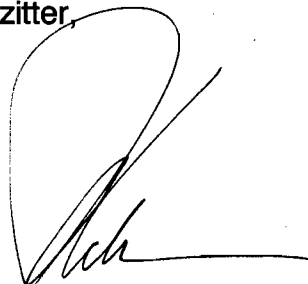
Voor de Federatie van de
Christelijke Syndicaten der
Openbare Diensten

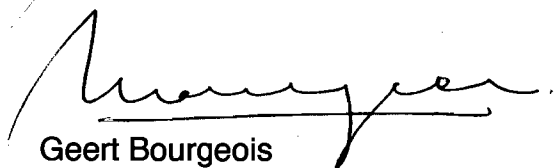
J. van der Vurst
adv.-transcom

DE AFVAARDIGING VAN DE
OVERHEID

De Voorzitter,

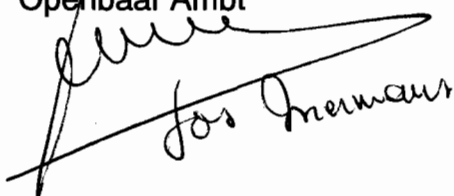

Yves Leterme
Minister-president van de Vlaamse regering

Geert Bourgeois
Vlaams minister van Bestuurszaken,
Buitenlands Beleid, Media en
Toerisme

Voor het Vrij Syndicaat van het
Openbaar Ambt

Jos Hermans

Dirk Van Mechelen
Vlaams minister van Financiën en
Begroting en Ruimtelijke Ordening

Bert Anciaux
Vlaams minister van Cultuur, Jeugd,
Sport en Brussel

Brussel, 9 oktober 2006

Advies aangaande de omvorming Vlaamse opera van VOI naar v.z.w.

Acod cultuur geeft een positief advies maar vraagt dringend een oplossing voor de situatie van de mensen van de O..V.V. die gelijk hebben gekregen tot in cassatie aangaande de niet-overname door de Vlaamse Opera Stichting.

In de bis nota wordt verwezen naar een afzonderlijke nota die later aan de Vlaamse regering zal worden voorgelegd. Wij dringen erop aan dat deze nota in het najaar klaar zou zijn.

Wij dringen erop aan dat de overgang van het personeel zal gebeuren zoals de operatie Vlos naar Vlaamse opera : een louter administratieve regeling. Het decreet voorziet inderdaad dat het personeel wordt overgedragen. Wij stellen vast dat deze overdracht zal gebeuren tegen 1/7/2008. Dit betekent dat de sociale verkiezingen van 2008 reeds voorbij zullen zijn. Onze vraag is om de nodige maatregelen te nemen opdat er toch verkiezingen kunnen zijn in het voorjaar van 2008.

Muylaert Laurette

Secretaris acod cultuur

AANDACHTSPUNTEN EN WENSEN BIJ DE HERSTRUCTURERING VLOPERA

De twee laatste decennia van de juridische geschiedenis van de opera in Vlaanderen is een melodrama van de ergste soort.

De voorliggende omvorming willen wij in twee delen beschouwen.

De intentie van de Vlaamse regering om eindelijk voor de slachtoffers van de hervorming van de O.V.V. in 1988 een oplossing door middel van een dading te voorzien lezen wij met meer dan gewone aandacht en verheugt ons in feite zeer erg. Eindelijk goed nieuws. Ik denk dat er weinigen zijn die weten hoeveel en welk menselijk leed deze toenmalige hervorming heeft teweeggebracht.

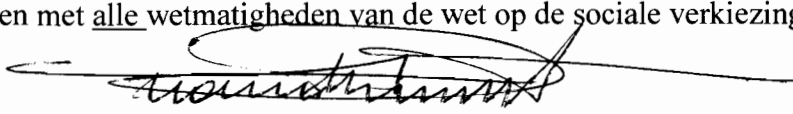
Wat de eigenlijke hervorming nu betreft hebben wij toch nog een aantal opmerkingen. Wij bevelen ten eerste aan dat het rapport van de veranderingsmanager dat als bijlage bij het document zit eens zou gezuiverd worden van nog altijd storende cijfermatige fouten. In hoge mate stoort het ons dat de huidige v.o.i. structuur hier de schuld van zowat alles krijgt; stroef, onwerkbaar, log ... Dit komt ons als argumentatie belachelijk over temeer daar alle personeel nu in deze constructie contractueel geworven is. Bovendien zijn de sectorale akkoorden van de Vlaamse gemeenschap ipso facto niet van toepassing op de Vlopera maar heeft men daar integendeel zijn eigen sectorale programmatie. Het huidige personeel voelt zich niet gelukkig met deze negatieve afspiegeling van hun opera. En last but not least wist toch iedereen dat de v.o.i. structuur in feite alleen maar gecreëerd is om de rechtmatige eisen van de gedupeerden moeilijk zoniet onmogelijk te maken.

Dat men de opera eenzelfde structuur geeft als de andere grote nominatum culturele instellingen van de Vlaamse gemeenschap is voor ons op zich geen punt en daar zijn wij an sich niet tegen. Is het er in feite vooral niet om te doen samenwerking te vergemakkelijken, en al staat het er niet een fusie een stuk gemakkelijker te maken.

Voor ons is, gezien onze zeer slechte ervaringen in het verleden, duidelijk dat eenieder zonder bijkomende hinderpalen of proeven administratief naar de nieuwe constructie moet kunnen overstappen zonder het creëren van welke anomalie dan ook.

De in het vooruitzichtgestelde werkgroep die een visie moet ontwikkelen over de taak en opdracht van de Vlaamse opera en het profiel van de nieuwe intendant bekijken wij met argusogen en wij hebben eerlijk gezegd vragen bij de zin van dit onding.

Tot slot stellen wij vast dat de eigenlijke overgang op 01/07/08 is voorzien en weten wij allen dat in mei 2008 er sociale verkiezingen zijn. Wij zijn principieel niet tegen sociale verkiezingen. Wij gaan evenwel niet verder dan dat wij bereid zijn, met de wetgeving dienaangaande als leidraad, een ad hoc oplossing te vinden die evenwel rekening dient te houden met alle wetmatigheden van de wet op de sociale verkiezingen.

Jean-Paul Van der Vurst
Algemeen Sectorverantwoordelijke
ACV-Transcom Belangengroep Cultuur

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel 2

§1. De Vlaamse Regering wordt gemachtigd een vereniging zonder winstoogmerk op te richten welke zich tot doel stelt:

- 1° de productie van muziektheater in al zijn vormen en alle activiteiten die daartoe kunnen bijdragen;
- 2° het geven van voorstellingen van muziektheater en concerten, alsook van deze vormen van podiumkunsten die er artistiek bij aansluiten;
- 3° de coproductie van voorstellingen met gezelschappen met dezelfde doelstellingen, zowel nationaal als internationaal;
- 4° het verwerven, onderhouden en beheren van infrastructuur en gebouwen rekening houdend met het maatschappelijk doel.

§2. De machtiging aan de Vlaamse Regering om de vereniging zonder winstoogmerk bedoeld in §1 op te richten, geldt onder de voorwaarde dat deze vereniging zonder winstoogmerk wordt samengesteld overeenkomstig de vertegenwoordigingsvorm bedoeld in artikel 9, c), van het decreet van 28 januari 1974 betreffende het cultuurpact.

§3. De raad van bestuur van de Vlaamse Openbare instelling Vlaamse Opera wordt gemachtigd om de

rechten, verplichtingen, roerende en onroerende goederen en het personeel van de Vlaamse Openbare Instelling met rechtspersoonlijkheid over te dragen aan de door de Vlaamse Regering op te richten vereniging zonder winstoogmerk bedoeld in §1.

De machtiging aan de Vlaamse Regering om de vereniging zonder winstoogmerk bedoeld in §1 op te richten, geldt onder de voorwaarde dat deze vereniging zonder winstoogmerk bereid is tot overname van de rechten, verplichtingen, roerende en onroerende goederen en het personeel van de Vlaamse Openbare Instelling met rechtspersoonlijkheid.

De raad van bestuur van de Vlaamse Openbare instelling Vlaamse Opera neemt bij gewone meerderheid de beslissingen om de ontbinding en de in het eerste lid bepaalde overdracht te realiseren tegen 1 juli 2008.

De overdracht gebeurt zonder enige onderbreking van de continuïteit.

De hiervoor bedoelde beslissing wordt genomen op basis van:

- 1° een opgemaakte staat van activa en passiva, die niet meer dan drie maanden voordien is opgesteld en waarin het kapitaal na de omzetting wordt aangegeven. Het bedrag van het kapitaal mag niet hoger zijn dan het nettoactief dat uit voornoemde staat blijkt. Onder nettoactief moet worden verstaan: het totaalbedrag van de activa zoals dat blijkt uit de balans, verminderd met de voorzieningen en schulden;
- 2° een verslag, opgesteld door een bedrijfsrevisor, aangewezen door de raad van bestuur waarin verslag over de staat van activa en passiva wordt uitgebracht en waarin inzonderheid wordt vermeld of daarin het nettoactief van de Vlaamse Opera volledig, getrouw en juist is weergegeven, dan wel of er enige overwaardering van het nettoactief heeft plaatsgehad. De raad van bestuur stelt voor de Vlaamse Regering een toelichtende nota op.

§4. De machtiging aan de Vlaamse Regering om de vereniging zonder winstoogmerk bedoeld in §1 op te richten, geldt onder de voorwaarde dat deze vereniging zonder winstoogmerk wordt onderworpen aan de bepalingen inzake de uitoefening van het toezicht van artikel 19 van het decreet van 2 april 2004 houdende de subsidiëring van kunstorganisaties, kunstenaars, organisaties voor kunsteducatie en

organisaties voor sociaal-artistische werking, internationale initiatieven, publicaties en steunpunten.

§5. De Vlaamse Regering moet erop toezien dat de door haar op te richten vereniging zonder winstoogmerk bedoeld in §1, de opdracht heeft om in afwachting van de overdracht bedoeld in §3:

1° het profiel te schetsen van de intendant, de aanwervingsprocedure te starten, de selectieprocedure te begeleiden en over te gaan tot aanwerving van een intendant;

2° alle mogelijke voorbereidingen en maatregelen te treffen om op 1 juli 2008 de taken van de Vlaamse Openbare Instelling Vlaamse Opera over te nemen.

§6. In afwijking van artikel 10, §§1 en 2, van het decreet van 5 april 1995 tot oprichting van de Vlaamse Opera wordt het mandaat van de leden van de raad van bestuur verlengd tot 30 juni 2008, onverminderd de beëindiging van het mandaat bij overlijden, bij ontslag of in geval van onverenigbaarheid.

Artikel 3

Artikel 19, §1, van het decreet van 5 april 1995 tot oprichting van de Vlaamse Opera wordt opgeheven.

Artikel 4

Het decreet van 5 april 1995 tot oprichting van de Vlaamse Opera wordt, onverminderd artikel 3, opgeheven met ingang van 30 juni 2008.

Artikel 5

Het decreet treedt in werking op de dag van publicatie in het Belgisch Staatsblad.

Brussel, 17 november 2006.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Yves LETERME

*De Vlaamse minister van Cultuur,
Jeugd, Sport en Brussel,*

Bert ANCIAUX
